

XXX. školsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

21. veljače 2025.

prvi (I.) razred

zaporka

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

80	
----	--

Upute natjecateljima

1. Mobitele, pametne satove i druge prijenosne ili nosive elektroničke audio i videouređaje treba predati članu Povjerenstva koji provodi Natjecanje za pojedini razred.
2. Ispit se piše 90 minuta.
3. Ispit se piše isključivo kemijskom olovkom crne ili plave boje. Tinta se ne smije moći obrisati.
4. Prije rješavanja ispita treba čitljivo i pravopisno točno ispuniti listić sa zaporkom.
5. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
6. Ispitne zadatke treba pažljivo pročitati.
7. Treba pažljivo slijediti upute u zadatku.
8. Rješenja treba upisivati na za to predviđena mjesta.
9. Ako natjecatelj želi izmijeniti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati izmjenu odgovora. **Svaki natjecatelj smije u cijelome ispitu imati najviše tri izmjene.**
10. Odgovori ne smiju biti pisani velikim tiskanim slovima.
11. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
12. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
13. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Školsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Školskoga povjerenstva)
2. _____
(član Školskoga povjerenstva)
3. _____
(član Školskoga povjerenstva)

U zadatcima 1. – 19. odgovore napiši na crte.

1. Napiši pisanim slovima dijelove rečenica iz zagrada tako da budu u skladu s pravopisnim pravilima o velikome i malome početnom slovu.

Topla _____ (PODRAVSKA) noć ispunjena vječnim filmskim melodijama, prepun _____ (TRG SVETOGA JURJA) oduševljene publike i vrhunski glazbenici _____ (SIMFONIJSKOGA ORKESTRA HRVATSKE RADIOTELEVIZIJE) podarili su _____ (ĐURĐEVČANIMA) čarobnu noć za bijeg u neki drugi svijet. Ovaj veličanstveni koncert, kojim je ravnao dirigent Davor Kelić, održan je pod pokroviteljstvom _____ (MINISTARSTVA KULTURE I MEDIJA REPUBLIKE HRVATSKE), a na repertoaru su se, između ostaloga, našle i skladbe iz filmskih uspješnica kao što je _____ (GOSPODAR PRSTENOVA).

djurdjevac.hr (prilagođen tekst)

6	
---	--

6	
---	--

2. Ispiši iz sljedećih rečenica podcrtane riječi tako da ih točno napišeš u skladu s pravopisnim pravilima o pisanju č/ć.

Za naprednije bubnjare vecinom se preporučuju 18-incne dobro zvucece cinele.

_____, _____, _____,
_____, _____

5	
---	--

3. Ispiši iz sljedećih rečenica riječi s točnim oblikom ije/je. U svakoj rečenici samo je jedna riječ u paru točna.

Ritam se očituje u izmjenjivanju/izmijenjivanju tonova različita trajanja i naglaska.

Melodija je sljed/slijed horizontalno raspoređenih tonova koji se čuju jedan za drugim.

Harmonija je vertikalno smještanje/smiještanje tonova koji se čuju svi istodobno.

Tehniku pjevanja potrebno je stalno unaprjeđivati/unaprijeđivati novim vježbama.

_____, _____,
_____, _____

4	
---	--

9	
---	--

4. Zadatak se sastoji od dvaju dijelova.

a) Tri su od sljedećih pet rečenica (uz slova A – E) napisane u skladu s pravopisnim pravilima o pisanju zareza. Upiši slova koja se nalaze ispred tih rečenica.

b) Ispiši preostale dvije rečenice tako da ih napišeš u skladu s pravopisnim pravilima o pisanju zareza.

A) „Mislim“, izjavila je Adele, „da ću se sada samo odmarati.“

B) Nastup slovenske, glazbene skupine Laibach očekuje se 7. veljače 2025.

C) Nakon koncerta Rammsteina u Areni svi su se složili da je to bio pravi spektakl.

D) Pjesme s albuma „The Wall“ još uvijek su aktualne, čak i više, nego prije 45 godina.

E) Nova pjevačica Linkin Parka Emily Armstrong zamijenila je Chestera Benningtona, prerano preminuloga člana sastava.

a) rečenice koje su napisane u skladu s pravopisnim pravilima: _____, _____, _____

b) rečenice koje je potrebno napisati u skladu s pravopisnim pravilima:

1. _____

2. _____

5	
---	--

5	
---	--

5. Odredi padež podcrtanim riječima.

Ti, ljupka glazbo, u koliko si tmurnih sati
rasplamsala toplu ljubav u mojemu srcu
kada me obuzme kaotični životni vrtlog,
i odvela me u jedan bolji svijet!

Franz von Schober, *Posvećeno glazbi* (prilagođen tekst)

Ti – _____

tmurnih – _____

mojemu – _____

me – _____

jedan – _____

5	
---	--

6. Ispiši četiri nepromjenjive riječi.

Kamenski sjedne uz glasovir, rastegne konvulzivno dugačke i mršave prste. Opazi gospodsku bijelu rukavicu, iza zastora začu prigušeno disanje.

Antun Gustav Matoš, *Camao* (prilagođen tekst)

_____, _____, _____, _____

4	
---	--

9	
---	--

7. Odredi vrstu podcrtanim riječima.

Mozart je skladao vrlo lako, inspiracija mu je bila neiscrpna, pa je stvorio golem opus od oko 620 skladbi.

lako – _____

neiscrpna – _____

pa – _____

od – _____

4	
---	--

8. Ispiši riječi u kojoj su provedene tražene glasovne promjene. Za svaku od glasovnih promjena potrebno je upisati po jednu riječ.

Saksofon proizvodi ton s pomoću piska od trske koji titra kad se puše u njega. Radi se o instrumentu jedinstvena kolorita, stoga će mnogi reći da zvuči očaravajuće.

jotacija: _____

palatalizacija: _____

nepostojano a: _____

3	
---	--

7	
---	--

9. Imenuj podcrtane glagolske oblike.

Već ranim jutrom naša hrvatska glazba pripremaše varoš milim hrvatskim koračnicama, pozivajući u isto vrijeme narod da se spremi na svečani čas; kuće su se već ranije bile okitile sagovima i trobojnicama, a mlado i staro izašlo je iz kuće kako bi prisustvovalo tomu željnom činu.

zdur.dkd.hr (prilagođen tekst)

pripremaše – _____

pozivajući – _____

se spremi – _____

su se bile okitile – _____

izašlo je – _____

bi prisustvovalo – _____

6	
---	--

10. Zaniječi rečenicu negacijskim sastavnim veznicima.

Upijao sam zvukove čarobne melodije i nisam više bio pospan.

_____

1	
---	--

7	
---	--

11. Odredi službu riječi u rečenici.

Karte za koncert kupili smo bez problema na ulazu u dvoranu.

karte – _____

za koncert – _____

kupili smo – _____

bez problema – _____

na ulazu – _____

u dvoranu – _____

6	
---	--

12. Napiši kanonski oblik za podcrtane riječi.

Glazba se rastvorila u svoj svojoj punini, bogatstvu glazbenih misli i plastičnosti sloga.

_____, _____, _____

3	
---	--

13. Koja je riječ zalihosna u stihu: *U tebi ja sam vijek proživio?*

_____

1	
---	--

10	
----	--

14. Za svaku od zadanih riječi odredi koje je njezino prvo ili osnovno značenje tako da upišeš slovo pod kojim je ponuđeno to značenje.

hvatati

Odgovor: _____

- a) svladavati koga
- b) nastojati uhvatiti onoga tko bježi ili se skriva
- c) uzimati rukama ono što se kreće ili što je u pokretu

lipa

Odgovor: _____

- a) stoti dio kune
- b) žuti cvat istoimenoga drveta
- c) listopadno drvo bujne krošnje koje cvate žutim cvatom jaka, slatkasta mirisa

gasiti

Odgovor: _____

- a) činiti da prestane gorjeti
- b) činiti da što prestane postojati ili vrijediti
- c) zaustavljati rad kakva uređaja ili instalacije s pomoću sklopke

3	
---	--

3	
---	--

15. Odredi za svako pojedino značenje u sljedećim riječima je li denotativno ili je konotativno.

gušter – **1. a** skupina ljuskaša koji najčešće žive na tlu, na niskim stijenama i drveću, uglavnom imaju dva para nogu i dug rep **1. b** pripadnik istoimene skupine **2.** grabežljiva riba izduljena tijela i široke glave na čiju su vrhu smještene oči

1. a _____ **1. b** _____ **2.** _____

izmigoljiti – **1.** izići gmižući ili plazeći **2.** spretno izbjeći kakvu dužnost ili obvezu

1. _____ **2.** _____

5	
---	--

16. Kako se jezik realizira osim govorom?

_____

1	
---	--

6	
---	--

17. Poredaj slova uz jezične grupe kojoj pripada hrvatski jezik redom od najšire prema najužoj.

a) baltoslavenski jezici

b) slavenski jezici

c) indoeuropski jezici

d) južnoslavenski jezici

1. _____ 2. _____ 3. _____ 4. _____

1	
---	--

18. Kako se zovu jezici skupine državljana neke zemlje različiti od službenoga ili nacionalnoga jezika?

_____

1	
---	--

19. Kojim se narječjem govori na istoku Hrvatske?

_____

1	
---	--

3	
---	--

U zadatcima 20. – 27. zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

20. Koliko je riječi u akuzativu u sljedećoj rečenici?

Nova orkestralna suite ulazi u baštinu suvremene hrvatske glazbe kao prvenstveno zanimljiva skladba s programnim, dakle izvanglazbenim sadržajem – svaki od pet stavaka povezan je s karakterističnim tekstom četvorice evanđelista.

- a) jedna
- b) dvije
- c) tri
- d) četiri

1	
---	--

21. U kojoj je rečenici glagolski oblik točno napisan?

- a) On ćete brzo zaustaviti.
- b) Zaista biste mogli to naučiti.
- c) Uskoro će te početi nastupati.
- d) Što se još nezna od ponuđenoga?

1	
---	--

2	
---	--

22. U kojoj je rečenici dalji/neizravni objekt?

- a) Kad se sluša suitu, valja prihvatiti i navode skladatelja.
- b) Skladatelj je uključio i zbor koji pjeva na aramejskom jeziku.
- c) Dirigentica posjeduje sve potrebne kvalitete i znanja, što se i moglo čuti.
- d) Uvođenjem gudača u instrumentalni sastav skladatelj je skladbi odredio smjer.

1	
---	--

23. U kojoj je od sljedećih rečenica priložna oznaka pogodbe?

- a) Igrali bismo bolje od njega.
- b) Igrali bismo bolje bez njega.
- c) Igrali bismo bolje radi njega.
- d) Igrali bismo bolje zbog njega.

1	
---	--

24. Koja riječ narušava arbitrarnost ili proizvoljnost jezičnoga znaka?

- a) cvrčati
- b) ljubav
- c) nebeski
- d) polako

1	
---	--

3	
---	--

25. Zaokruži netočnu tvrdnju o hrvatskome standardnom jeziku.

- a) Hrvatski je standardni jezik neorganski idiom.
- b) Hrvatski je standardni jezik svjesno normiran jezični sustav.
- c) Hrvatski je standardni jezik službeni jezik u Republici Hrvatskoj.
- d) Hrvatski je standardni jezik materinski jezik govornicima hrvatskoga jezika.

1	
---	--

26. U kojoj državi žive i hrvatski jezik govore moliški Hrvati?

- a) u Austriji
- b) u Čileu
- c) u Italiji
- d) u SAD-u

1	
---	--

27. Koji jezični pojam ne ulazi u pravopisnu normu?

- a) zarezi s vokativom
- b) značenje dvotočke
- c) mjesto naglaska u riječi
- d) bjelina u odnosu prema upitniku

1	
---	--

3	
---	--

Pozorno pročitaj zadani tekst i riješi zadatke 28. – 34.

Riječ *calendae* latinska je riječ posuđena u slavenski prije glasovne mijene *a > o*: *calendae > kolēda*, koja se dogodila početkom 9. stoljeća; ušla je u slavenski izvana, no slavensko koledanje ipak je običaj slavenskoga podrijetla, što pokazuju tekstovi koledarskih pjesama koji sadržavaju izrazite elemente praslavenskih poganskih obrednih tekstova. Samo što su Slaveni u neko vrijeme počeli nazivati taj svoj obred stranom riječi koja je označavala sličnu stvar. Slaveni nisu prestali koledati ni do najnovijega vremena. Nisu ni gradišćanski Hrvati. A među njima Hrvati u Novom Selu kod Pandrofa na samom sjeveru Gradišća posebno se ističu.

Zanimljivo je da Hrvati Novoga Sela danas koledaju baš u crkvi, jer su još donedavna novoseoski koledari obilazili selo kao što su to činili njihovi poganski predci u svojoj staroj domovini negdje u Hrvatskoj. Za razliku od drugih gradišćanskohrvatskih koledarskih pjesama poznatih u najviše jednom zapisu, tekst je novoseoske pjesme poznat u četiri zapisa, koji se osim toga primjetno razlikuju jedan od drugoga. No ipak oni manje odstupaju jedan od drugoga nego što se svaki od njih razlikuje od bilo kojega teksta iz drugoga sela. Stoga se može tvrditi da postoji zasebna novoseoska predaja koledanja. Dvije zapisane inačice novoseoske koledarske pjesme otpjevao je isti kazivač, Ivan Kusztrich (tj. Kustrić). On se rodio 1871. u Novom Selu, a ondje je i umro 1951. godine. Bio je novoseoski nadučitelj, odnosno *školnik*, kako oni kažu, i kantor od 1896. do 1931. godine. Rodio se u novoseoskoj seljačkoj kući, pa su mu folklor i pučke predaje zacijelo bile dobro poznate od djetinjstva. Međutim, prema usmenom priopćenju Petra Huisze, Novoseljanina i izvrsnoga poznavatelja novoseoske povijesti te autora novoseoske kronike, Ivan Kusztrich potjecao je iz onoga najvišega i najuglednijega seljačkog sloja koji je imao status takozvanoga *susjeda*. Pripadnici toga sloja nisu koledali, nego su njima dolazili koledati pripadnici niskih društvenih slojeva kako bi se u njih nahranili i napili. Naime, prema Huiszi pri koledanju ophodile su se isprva samo gospodarske kuće Novoga Sela, dakle samo kuće onih koji su imali status *paura* ili možda čak samo kuće *susjedâ*, koji su bili bogatiji i ugledniji među paurima. Huisza naglašava da stoga Ivan Kusztrich nikada nije sam koledao, nego je poznavao koledarsku pjesmu samo zbog toga što ju je čuo kad su je otpjevali drugi. Taj, u

pogledu „sociologije koledanja“ zanimljiv podatak, poklapa se s tekstom novoseoske koledarske pjesme koja počinje stihom *Dobar večer, gospodar!*

Georg Holzer, *Koledanje i njegovi poganski elementi u Novom Selu i drugim gradišćanskohrvatskim selima* (prilagođen tekst)

28. Po čemu je Petar Huisza pouzdan informator o Kusztrichu?

- a) Rođen je u Novom Selu.
- b) Kao dječak slušao je koleda.
- c) Sastavljao je tekstove koleda.
- d) Bio je rođak obitelji Kusztrich.

1	
---	--

29. Zašto je zanimljivo da Hrvati Novoga Sela danas koledaju baš u crkvi?

- a) jer se koleda na latinskome jeziku
- b) jer je koledanje izvorno poganski običaj
- c) jer su koledarske pjesme biblijski tekstovi
- d) jer su i njihovi predci koledali uvijek na vjerskim mjestima

1	
---	--

2	
---	--

30. Koja je bila uloga *susjeda* u novoseoskome koledanju?

- a) Zapisivali su kolede.
- b) Koledali su seljanima.
- c) Bili su domaćini koledarima.
- d) Glazbeno su pratili koledanje.

1	
---	--

31. Što dokazuje početni stih koledarske pjesme: *Dobar večer, gospodar!?*

- a) Da su kolede u Novom Selu svi ravnopravno pjevali.
- b) Da su niži slojevi društva pjevali koledu bogatijem sloju.
- c) Da su koledarske pjesme pjevali bogatiji slojevi društva.
- d) Da su se kolede pjevale u posebnim svečanim prigodama.

1	
---	--

32. Koja je od podcrtanih riječi u sljedećoj rečenici upotrijebljena u konotativnome značenju?

*Naime, prema Huiszi pri koledanju ophodile su se isprva samo gospodarske kuće Novoga Sela, dakle samo kuće onih koji su imali status paura ili možda čak samo kuće *susjedâ*, koji su bili bogatiji i ugledniji među paurima.*

- a) koledanju
- b) kuće
- c) možda
- d) bogatiji

1	
---	--

3	
---	--

33. Kakva je bila nagrada koledarima u kućama gdje su pjevali?

1	
---	--

34. Zašto je riječ *calendae* napisana kurzivom?

1	
---	--

2	
---	--